

Міжнародний науково-практичний семінар

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В МУЗЕЙНІЙ СПРАВІ

з серії заходів

ОЦИФРОВАНЕ НАДБАННЯ:
ЗБЕРЕЖЕННЯ, ДОСТУП, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

27 квітня 2017

Київ, Госпітальна, 24 а, Камінний зал Капоніру № 2

Для чого Україні закон про «Вільну панораму»?

Юрій Пероганич

Генеральний директор
Асоціації підприємств інформаційних технологій України
Член-засновник ГО «Вікімедіа Україна»

Проекти ГО «Вікімедіа Україна»

Фотоконкурс «Вікі любить пам'ятки»

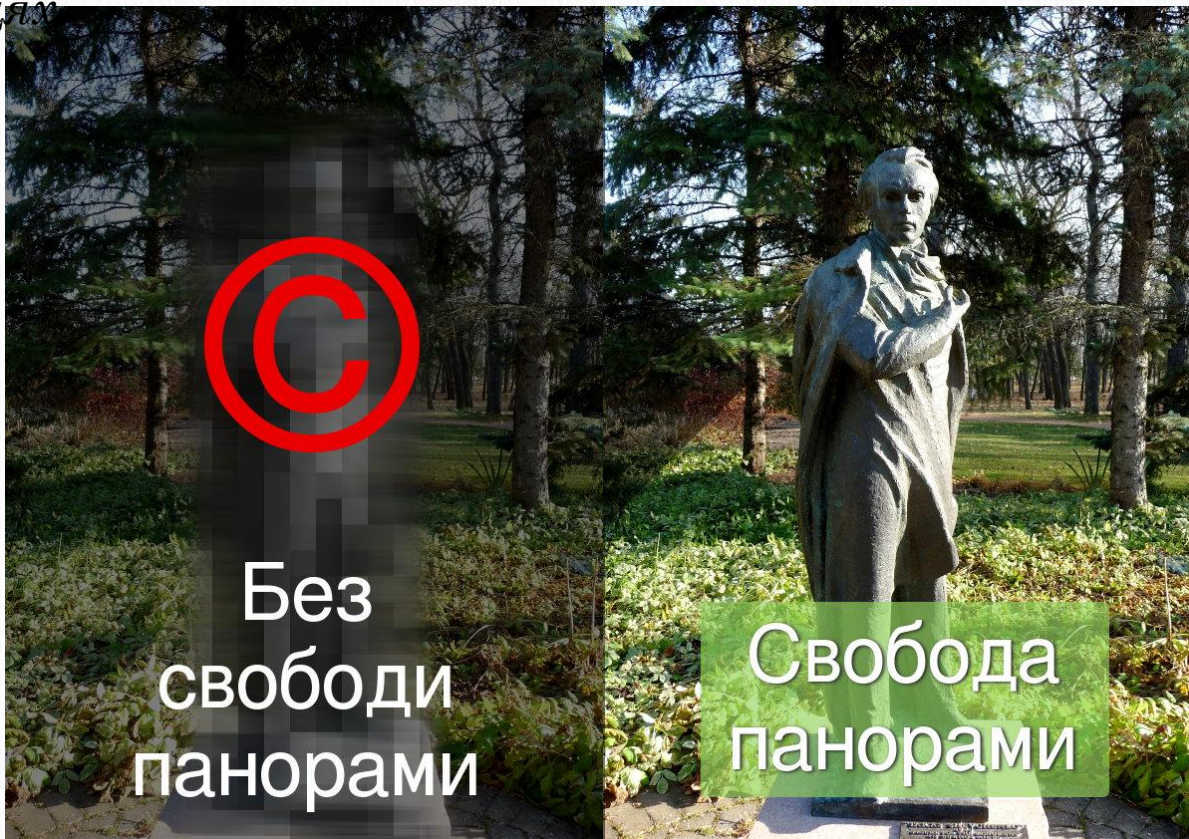

Протягом п'яти років проведення конкурсу в Україні його організаторами зібрано і опубліковано електронну базу пам'яток із 76 217 об'єктів, із них 27 518 (36 %) сфотографовано, всього завантажено понад 190 000 фотографій пам'яток.

Найбільша частка сфотографованих пам'яток — у Києві (із 3853 пам'яток відзнято 3484, або 90%), а найменша — у Дніпропетровській області (із 5462 пам'яток відзнято 618, або 11%).

Суть проблеми

В Україні відсутня «свобода панорами» — свобода відтворення засобами фотографії творів архітектури та скульптури, постійно розміщених у доступних для широкої публіки місцях

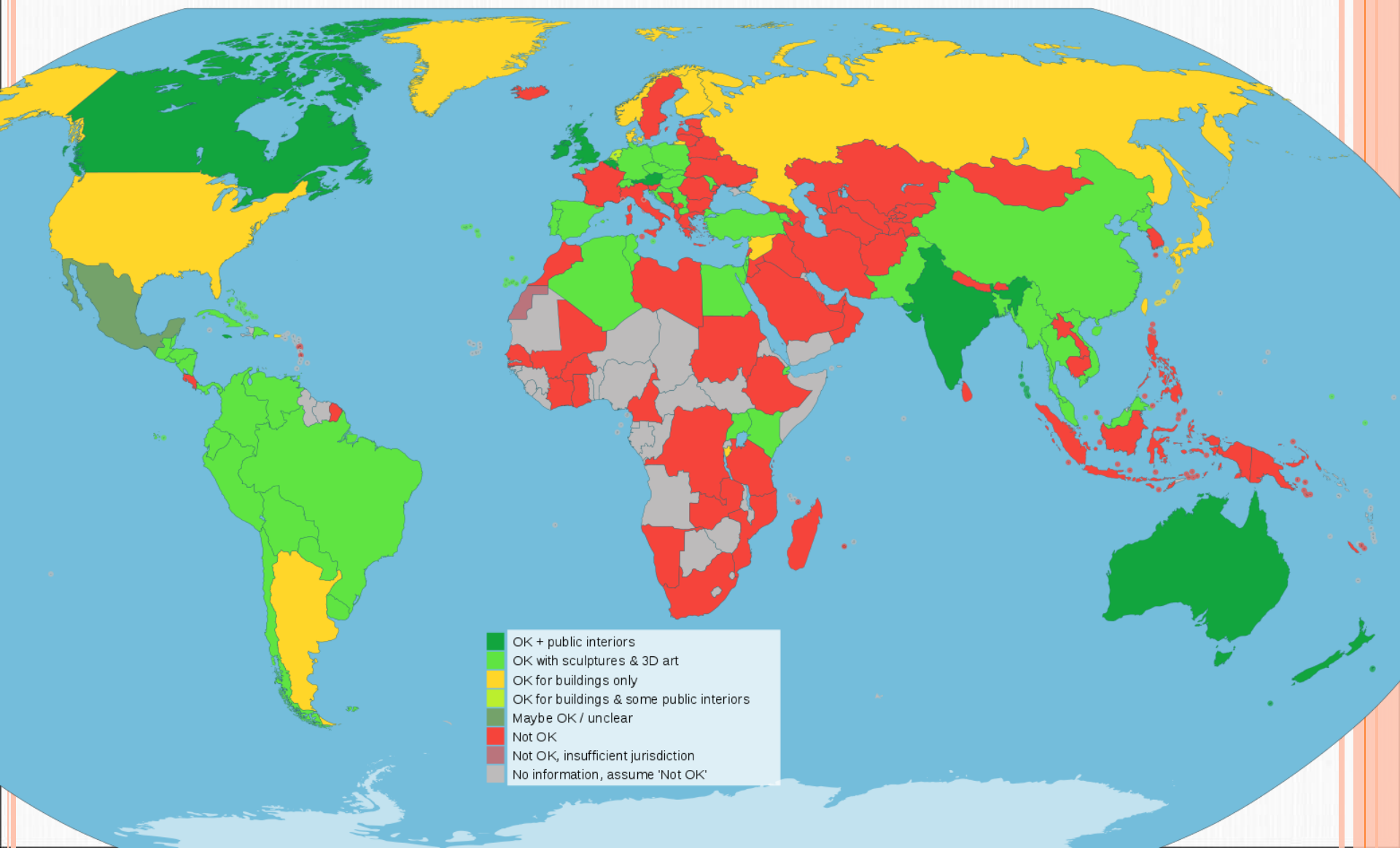
Визначення

«Свобода панорами» — це можливість **фотографувати**, знімати на відео, змальовувати і, в подальшому вільно **поширювати**, публічно демонструвати, в тому числі з комерційною метою, зовнішній вигляд **об'єктів**, (в т.ч. захищених авторським правом), які:
— знаходяться у **відкритих для вільного доступу місцях**, або
— є видними з таких місць.

Об'єкти: будівлі, пам'ятники, мости, інтер'єри станцій метро та ін.

Нім. **Panoramafreiheit** або **Straßenbildfreiheit**

«Свобода панорами» норма закріплена в законодавстві 83 країн світу від США до Японії, включаючи більшість країн Європейського Союзу.

В СРСР свободи панорами не було

Свободу панорами **прийняли:**

- Молдова — 2010
- Вірменія — 2013
- Росія — 2014

- Україна — ????

Право ЄС

- В Директиві 2001/29/ЕС від 22 травня 2001 про гармонізацію певних аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві,
у Статті 5, розділу 3 (h) цієї директиви

надається можливість (хоча і не вимагається)

державам - членам ЄС включати пункт про «свободу панорами» у свої закони про авторське право.

Тонкощі

- Німеччина — **фотограф** також повинен знаходитися в **публічному місці**
- Великобританія — дозволяється фотографувати навіть у **музеях** (якщо вони публічні — неприватні)
- Швейцарія — дозволяється фотографувати навіть **двовимірні об'єкти**, такі як графіті або мурали, але такі зображення не можуть бути використані для тих же цілей, що і оригінали
- Росія — дозволено будівлі і сади, видимі в громадських місцях, **не дозволено скульптури** та інші 3-мірні твори

Що в Україні

- Наразі українське законодавство дозволяє відтворювати твори архітектури та мистецтва лише з метою **висвітлення поточних подій** засобами фотографії або кінематографії.
- Тобто, якщо ви бажаєте з метою поширення (наприклад для ілюстрування статті у Вікіпедії) сфотографувати або зняти на відео будівлю чи пам'ятник, станцію метро чи меморіальну дошку, вам необхідно отримати на це дозвіл у автора (архітектора або скульптора). Дозвіл не потрібен, лише **якщо автор помер понад 70 років тому** — у такому разі твір перебуває в суспільному надбанні.
- Тобто фотографування більшості радянських будівель чи скульптур і абсолютно всього, створеного за часів незалежності, вимагає дозволу автора. Під цю норму підпадає все — від будівлі Верховної Ради (для фотографування якої потрібен дозвіл спадкоємців архітектора Заболотного) до сільських пам'ятників-меморіалів полеглим у війнах чи жертвам Голодомору.
- Архітектори та скульптори зазвичай надають згоду на використання зображень своїх творів за умови зазначення їх імені, але пересічному фотографу дуже важко сконтактувати з ними.

Негативні наслідки

- *зниження туристичного потенціалу* через неможливість вільно поширювати фотографії туристичних об'єктів, зокрема через Вікіпедію, туристичні путівники, альбоми, сайти
- *правовий нігілізм* – безглуздий закон регулярно порушують, в т. ч. й держустанови, які не знають, що типова хрущовка насправді захищена АП, при тому систематичне порушення безглузлого закону провокує порушення й інших і руйнує систему права.
- *труднощі з відновленням творів, які зазнали руйнування* — через малу кількість зображень.

Що робити?

- *Парламентарям — підтримати включений до порядку денного поточної сесії ВРУ законопроект 1677*

The screenshot shows the official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. The header features the Ukrainian coat of arms and the text "ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ офіційний веб-портал". A navigation bar includes links like "Головна", "Законотворчість", "Законодавство", etc. The breadcrumb trail reads: "Головна > Законотворчість > Законопроекти > Пошук за реквізитами > Картка законопроекту >". The main content area displays the title of the bill: "Проект Закону про внесення доповнень до Закону України "Про авторське право та суміжні права" (щодо свободи панорами)". Below this, a table lists the bill's details:

Номер, дата реєстрації:	1677 від 29.12.2014
Сесія реєстрації:	1 сесія VIII скликання
Включено до порядку денного:	1852-VIII від 21.02.2017
Редакція законопроекту:	Основний
Рубрика законопроекту:	Галузевий розвиток
Суб'єкт права законодавчої ініціативи:	Народний депутат України
Ініціатор(и) законопроекту:	Юрик Тарас Зіновійович (VIII скликання) Кремінь Тарас Дмитрович (VIII скликання)
Головний комітет:	Співаковський О.В. Комітет з питань науки і освіти

At the bottom, there is a taskbar with several open files: "Bykovets.jpg", "Скріншот.jpg", "Reestr_v_2017_14.zip", and "Чек цитрус.jpg".

Що це дасть:

- У виграші опиниться широке коло українців — від пересічних фотоаматорів до художніх фотографів та кінематографістів, які отримають змогу без перешкод знімати фільми про сучасні архітектуру та мистецтво.
- Поліпшення туристичної привабливості України — в Україні багато сучасних пам'яток, зображення яких відсутні в путівниках чи фотоальбомах — слід дати можливість укладачам таких матеріалів вільно фотографувати їх.
- Розвиток багатьох культурно-освітніх проектів, таких як Вікіпедія — через відсутність «свободи панорами» в Україні з Вікісховища, сестринського проекту Вікіпедії, були вилучені фото сотень українських пам'яток, серед яких і будівля Верховної Ради України.

Дотична проблема — вільне поширення творів, створених за кошти держбюджету

- Енциклопедії, словники, видання літописів, класиків, переклади іноземної класики. Коли ми говоримо про радянські ще твори, їх неможливо легально використати, що призводить до загальноприйнятого порушення АП (див. вище про «правовий нігілізм»), держава тут поводить себе як собака на сні.
- Над сучасними виданнями працюють НДІ, редакторські колективи, а в підсумку виходить мінімальний наклад, який розходиться по державних бібліотеках і в продажу майже відсутній. З точки зору платників податків ККД близький до нуля. Якщо видання такого типу не приносять грошей державі, а виконують важливу гуманітарну функцію — то розповсюджувати їх свід вільно й в електронному вигляді. Платники податків й так вже заплатили за їх створення.

Проекти ГО «Вікімедіа Україна»

Фотоконкурс «Вікі любить землю»

Протягом п'яти років проведення конкурсу в Україні його організаторами сформовано перелік із 8 121 об'єктів природно-заповідного фонду України.

В Україні це був перший повний перелік заповідних об'єктів, що потрапив до вільного доступу всіх користувачів Інтернету.

Із них 2962 (36 %) сфотографовано, всього завантажено понад 50 00 фотографій пам'яток.

Проекти ГО «Вікімедіа Україна»

БоГеМА — співпраця з **БібліОтеками**,
ГалерЕями, **Музеями**, **Архівами** —
оцифрування архівів та музейних колекцій
для Вікісховища, книг для Вікіджерел тощо.

067 505 1201

Perohanych@gmail.com

У презентації використані матеріали з сайту
<http://freepanorama.org.ua/>

Ця презентація опублікована на умовах CC BY-SA